30/07/2019

Τ. Μάρκου: “Μόνο πάνω από τα πτώματά μας θα περάσει ο εχθρός”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

«Μόνο πάνω από τα πτώματά μας θα περάσει ο εχθρός. Ο Τάσος Μάρκου δεν πρόκειται να οπισθοχωρήσει. Εδώ θα μείνει». Η απάντηση του ηρωικού ταγματάρχη όταν του ζητήθηκε να υποχωρήσει στον Αττίλα 2.

Τάσος Μάρκου γεννήθηκε στη κωμόπολη Παραλιμνίου στις 18 Σεπτεμβρίου 1936. Ήταν το πρώτο παιδί του Μελή Μάρκου και της Μαρίας Ξιούρου.

Λόγω των οικονομικών δυσκολιών και της φτώχιας που μάστιζε τότε τον αγροτικό πληθυσμό της Κύπρου, η οικογένεια Μάρκου μετακόμισε στην Αμμόχωστο, όπου ο μικρός Τάσος έμαθε τα πρώτα του γράμματα στο Δημοτικό σχολείο Αγίας Ζώνης και αργότερα στο Δημοτικό σχολείο Αγίου Λουκά.

Το Σεπτέμβριο του 1948 εισήχθη στο Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου κατόπιν εισαγωγικών εξετάσεων.

Στο χαρακτήρα του άρχισαν τότε να φαίνονται τα πρώτα δείγματα υπευθυνότητα και το φιλότιμο, η φιλία, η εκτίμηση προς τον συνάνθρωπο και η ανθρωπιά έγιναν τότε για τον έφηβο Τάσο Μάρκου κανόνες ζωής.

Η λεβεντιά της ψυχής άρχισε τότε να συνοδεύεται από τη λεβεντιά του σώματος.

Οι επιδόσεις του στον αθλητισμό άρχισαν τότε να είναι αξιοπρόσεκτες. Συμμετείχε στην αθλητική ομάδα του Γυμνασίου Αμμοχώστου με την οποία έλαβε μέρος στους Ε’ Παγκύπριους Μαθητικούς Αγώνες στους οποίους κέρδισε το χρυσό και αργυρό μετάλλιο στον ακοντισμό και τη σφαιροβολία αντίστοιχα. Σαν επιβράβευση των επιτυχιών του ο καθηγητικός σύλλογος του Γυμνασίου Αμμοχώστου του απένειμε το ¨ Κυριακίδιο ¨ βραβείο για τη χρονιά 1953-1954.

Μετά την αποφοίτηση του από το Γυμνάσιο Αμμοχώστου μεταβαίνει στην Αθήνα για να παρακαθίσει στις εξετάσεις για την σχολή Ευελπίδων, λόγω όμως καθυστέρησης στη άφιξη του χάνει τις εξετάσεις και επιστρέφει στη Κύπρο όπου προσλαμβάνεται υπάλληλος στην εταιρεία Π.Κ. Παναγίδης στην Αμμόχωστο.

Τον Μάιο του 1955 και ενώ είχε αρχίσει ο απελευθερωτικός αγώνας της Κύπρου ο Τάσος Μάρκου εντάσσεται στην Ε.Ο.Κ.Α. και ρίχνεται με όλες του τις δυνάμεις στον αγώνα για την Ελευθερία της Πατρίδας του. Στις 18 Δεκεμβρίου 1955 η ομάδα στην οποία συμμετείχε τραυματίζει σοβαρά μετά από ενέδρα δύο Άγγλους αξιωματικούς. Οι πληροφορίες των Άγγλων φέρουν τον Τάσο Μάρκου να εμπλέκεται στην ενέδρα και τον καταζητούν, ο ίδιος όμως καταφέρνει μετά από αγωνιώδη προσπάθεια να διαφύγει της σύλληψης και να φυγαδευτεί από την Οργάνωση στις 5 Ιανουαρίου 1955 στην Αθήνα.

Εκεί ο Τάσος Μάρκου καταφέρνει να βρει δουλειά και με το τρόπο αυτό να καλύψει τα έξοδα των φροντιστηρίων και να προετοιμαστεί για το μεγάλο του όνειρο που παρέμενε πάντα η εισαγωγή και φοίτηση του στη Σχολή Ευελπίδων, πράγμα το οποίο επιτυγχάνει στις επόμενες εισαγωγικές εξετάσεις.

Κατά τη περίοδο αυτή το μυαλό του πάντα βρισκόταν στη αγωνιζόμενη για την Ελευθερία πατρίδα του και η καρδιά του κτυπούσε παλμούς αγώνα. Για το λόγο αυτό, το Νοέμβριο του 1958, εγκαταλείπει μυστικά τα τη Σχολή Ευελπίδων και επιστρέφει αεροπορικώς στη Κύπρο μέσω Παρισιού.

Με την άφιξη του στη Κύπρο μεταφέρεται αμέσως σε κρησφύγετο στη Λευκωσία όπου συναντά τον τότε γενικό υπεύθυνο της Π.Ε.Κ.Α. Τάσσο Παπαδόπουλο. Με το ψευδώνυμο ¨ Γκούρας ¨ αναλαμβάνει τη διοίκηση του τομέα Κυθραίας τις παραμονές των Χριστουγέννων του 1958.

Η ανάληψη της διοίκησης του τομέα Κυθραίας και η παρουσία του Τάσου Μάρκου στη περιοχή συνοδεύεται τότε με την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που υπάρχουν λόγω των επιτυχιών των Άγγλων την περίοδο εκείνη. Ο Τάσος Μάρκου δεν αργεί να κερδίσει την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση των συναγωνιστών του και να αναδιοργανώσει τον τομέα του μεταβάλλοντας τον σε ένα αξιόμαχο τμήμα της Οργάνωσης.

Η υπογραφή της Συμφωνίας της Ζυρίχης βρίσκει το Τάσο Μάρκου στο Τομέα του. Ο ίδιος είχε τότε εκφράσει την άποψη ότι οι αγωνιστές έπρεπε να πειθαρχήσουν στις αποφάσεις της πολιτικής ηγεσίας σε σχέση με τις Συμφωνίες. Το Μάρτιο του 1959 ο Αγώνας τελειώνει και οι Αγωνιστές κατεβαίνουν από τα βουνά και βγαίνουν από τα κρησφύγετα. Ο Τάσος Μάρκου δέχεται τότε με το ήθος και τη σεμνότητα που διέπουν τον αγνό αγωνιστή τις τιμητικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται προς τιμή των Αγωνιστών.

Στις 13 Απριλίου 1959 ο Τάσος Μάρκου αναχωρεί για την Αθήνα για να συνεχίσει τις σπουδές του στη Σχολή Ευελπίδων. Εκεί ρίχνεται πάλι πίσω στη προσπάθεια για την επιτυχία στα μαθήματα της σχολής. Τον Αύγουστο του 1959 παίρνει το απολυτήριο του από τη σχολή και δίνει τον τιμημένο όρκο του Έλληνα Αξιωματικού. Με το βαθμό του Ανθυπολοχαγού υπηρετεί τότε στα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Χαρακτηριστική για το ήθος και τη σεμνότητα του ήταν η απάντηση που έδωσε στον Διγενή όταν του είχε ζητήσει τότε να του αποστείλει γραπτώς έκθεση για τη προσωπική του δράση στον Αγώνα για την περίληψη της στα απομνημονεύματα του Αρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α.: « Ότι έκανα Αρχηγέ, ήταν μια υποχρέωση μου προς την Πατρίδα. Επομένως δεν έχω οτιδήποτε να πω για τον εαυτό μου».

Στις 16 Νοεμβρίου 1961 μετά από πρόσκληση του τότε προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας αείμνηστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ’ επιστρέφει στη Κύπρο και στις 4 Δεκεμβρίου 1961 εντάσσεται στο νεοσύστατο Κυπριακό στρατό με το βαθμό του Λοχαγού.

Τον Μάιο του 1963 τέλεσε τον γάμο του με τη Μαίρη Ντελυφέρ με την οποία απέκτησε αργότερα δύο παιδιά την Άντρη και τον Πάρη.

Η Τουρκοκυπριακή ανταρσία του Δεκεμβρίου 1963 βρίσκει τον Τάσο Μάρκου στις επάλξεις του αγώνα για την άμυνα της Λευκωσίας. Σημαντική ήταν η συμβολή του στην εξουδετέρωση των αμυντικών θέσεων των Τούρκων και τον απεγκλωβισμό ομάδων εθνοφυλάκων στη περιοχή του Αλευρόμυλου Σεβέρη. Την Άνοιξη του 1964, ο Τάσος Μάρκου προωθείται με τους άνδρες του στα υψώματα Προφήτη Ηλία στο Πενταδάκτυλο, δημιουργώντας εκεί ισχυρή γραμμή άμυνας βορείως της Λευκωσίας. Αξιοσημείωτη ήταν η προσπάθεια του για προστασία των αμάχων μεταξύ των Τουρκοκυπρίων γεγονός που αποδείκνυε για ακόμα μία φορά τον ανθρώπινο χαρακτήρα του και η μεγάλη του εκτίμηση για την ανθρώπινη ζωή.

Μετά το τέλος των εχθροπραξιών, η Κυπριακή Κυβέρνηση ενέτεινε τις προσπάθειες της απόκτηση σύγχρονου οπλισμού. Η τιμιότητα και ο αδαμάντινος χαρακτήρας του Τάσου Μάρκου, συνέτειναν στο να ανατεθούν στο νεαρό Λοχαγό οι αποστολές εξασφάλισης του οπλισμού αυτού από το Λίβανο, την Αίγυπτο και τη Τσεχοσλοβακία.

Στις 22 Νοεμβρίου 1965 μεταβαίνει στην Αίγυπτο ομάδα Κυπρίων μηχανικών και μεγάλος αριθμός εφέδρων για εκπαίδευση στους Ρωσικούς αντιαεροπορικούς πυραύλους που εξασφάλισε τότε η Κυπριακή Κυβέρνηση. Η ευθύνη της ομαλής διεξαγωγής της εκπαίδευσης ανατέθηκε τότε στο Λοχαγό Τάσο Μάρκου. Η εκπαίδευση των Κυπρίων χειριστών συμπληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία τον Σεπτέμβριο του 1966. Ωστόσο οι Ρωσικοί πύραυλοι ουδέποτε έφθασαν στη Κύπρο.

Όλες οι πιο πάνω αποστολές αποδεικνύουν την εμπιστοσύνη που έτρεφε η Κυπριακή Κυβέρνηση στο πρόσωπο του νεαρού τότε Λοχαγού που απόρρεε από τις ψηλές διοικητικές του ικανότητες, τον άριστο του χαρακτήρα και τη τιμιότητα του.

Το Νοέμβριο του 1971, ο Τάσος Μάρκου προάγεται στο βαθμό του Ταγματάρχη. Στο μεταξύ τα αισθήματα του ενάντια στην Ελληνική χούντα και στα παρακλάδια της στη Κύπρο γίνονται όλο και πιο έντονα. Η υποκλοπή ενός εγγράφου-σχεδίου πραξικοπήματος το Φεβρουάριο του 1972 από το Τάσο Μάρκου και ομάδα συναδέλφων του και η προώθηση του εγγράφου αυτού στη Κυπριακή Κυβέρνηση συνέτεινε αποφασιστικά στη ματαίωση του σχεδιαζόμενου πραξικοπήματος.

Την Άνοιξη του 1973 μετατίθεται στο 12ο Τακτικό Συγκρότημα με έδρα τη Κυθραία όπου αναλαμβάνει επιτελικά καθήκοντα. Εκεί πρωτοστατεί στην αμυντική οργάνωση της περιοχής και στη προετοιμασία για απόκρουση οποιασδήποτε εχθρικής ενέργειας.

Το προδοτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 βρίσκει το Τάσο Μάρκου στη

Κυθρέα από όπου αναχωρεί μετά από άδεια για την Αρχιεπισκοπή όπου οργανώνει την άμυνα του Μεγάρου.

Με την εκδήλωση της Τουρκικής Εισβολής την 20η Ιουλίου 1974, ο Ταγματάρχης Τάσος Μάρκου οργανώνει με μικρό αριθμό εφέδρων αμυντική γραμμή στη περιοχή του χωριού Χαμίτ Μάνδρες όπου είχε προηγηθεί ρίψη αλεξιπτωτιστών από τις Τουρκικές δυνάμεις εισβολής. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας ο Ταγματάρχης Μάρκου τέθηκε επικεφαλής των δυνάμεων εξουδετέρωσης του θύλακα Μπέκκιογιου. Κατά τη διάρκεια της μάχης ο Ταγματάρχης Μάρκου, επέδειξε σπάνια χαρακτηριστικά ηρωισμού και αυτοθυσίας και η συμβολή του στην επιτυχία της επιθετικής ενέργειας ήταν καθοριστική. Το βράδυ της 21ης Ιουλίου 1974, προωθείται επικεφαλής δυνάμεως 100 περίπου ανδρών στη περιοχή Δικώμου ΄όπου ενισχύει τα αμυνόμενα τμήματα του 361 ΤΠ στη περιοχή, με αποστολή την αναχαίτιση των προελαύνοντων Τουρκικών Δυνάμεων Εισβολής.

Την 23η Ιουλίου 1974, μετά τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, ανατίθεται στο Ταγματάρχη Τάσο Μάρκου η συγκρότηση της αμυντικής γραμμής από τη Μια Μηλιά προς τον Κουτσοβέντη. Από την 23η Ιουλίου μέχρι και τη 29η Ιουλίου 1974, συγκροτεί το 315 ΤΠ το οποίο απαρτίζεται από εφέδρους και στρατιώτες από διαλυμένες μονάδες και κατασκευάζει οχυρωματικά έργα και ναρκοθετεί τη περιοχή.

Ταυτόχρονα στο μυαλό του στριφογυρίζει η ιδέα της ανατροπής των πραξικοπηματικών δεδομένων και η αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης με την εκδίωξη των επίορκων Ελλαδιτών αξιωματικών και τον έλεγχο της Εθνικής Φρουράς από δημοκρατικούς Κύπριους Αξιωματικούς. Αντικειμενικός του στόχος ήταν η δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικής άμυνας και ακόμα εάν οι συνθήκες το επέτρεπαν η διενέργεια αιφνιδιαστικού κτυπήματος και αντεπίθεσης για εκδίωξη των Τουρκικών δυνάμεων εισβολής. Για άγνωστους μέχρι σήμερα λόγους, η κίνηση για ανατροπή των πραξικοπηματικών δεδομένων ουδέποτε εκδηλώθηκε ίσως λόγω της μη ανταπόκρισης από διάφορους παράγοντες τους οποίους προσέγγισε τότε ο Ταγματάρχης Μάρκου.

Το βράδυ της 30ης Ιουλίου 1974, επιστρέφει στη μονάδα του στη περιοχή Μιας Μηλιάς απογοητευμένος αλλά ταυτόχρονα αποφασισμένος να αναχαιτίσει τη επερχόμενη προέλαση των Τούρκων προς τη περιοχή Αμμοχώστου. Δημιουργεί νέες αμυντικές θέσεις, επανδρώνει νέα φυλάκια και ζητά από το ΓΕΕΦ ενισχύσεις οι οποίες δεν του αποστέλλονται ποτέ. Ένα νέο σκηνικό όμοιο μετά στενά των Θερμοπυλών στήνεται στη περιοχή Μιας Μηλιάς – Κουτσοβέντη. Ο σύγχρονος Λεωνίδας της Κυπριακής Ιστορίας οργανώνει ολημερίς την άμυνα της περιοχής και τη νύκτα σχεδιάζει τις ενέργειες του σε περίπτωση εκδήλωσης επίθεσης από τους

Τούρκους και επιθεωρεί τα αμυντικά έργα.

Τα ξημερώματα της 14ης Αυγούστου 1974, η τραγωδία της Κύπρου άρχισε να συντελείται. Το τάγμα του Τάσου Μάρκου δέχεται ανελέητο βομβαρδισμό από τη Τουρκική αεροπορία. Ο Τάσος Μάρκου ζητά από το ΓΕΕΦ υποστήριξη από τις μονάδες πυροβολικού που δρούσαν στη περιοχή και ενίσχυση σε άνδρες και πολεμικό υλικό, αλλά η απάντηση του ΓΕΕΦ δεν έφθασε ποτέ στον αγωνιζόμενο με νύχια και με δόντια ηρωικό Ταγματάρχη. Ο Τάσος Μάρκου διαβλέποντας την εγκατάλειψη του από το ΓΕΕΦ αποφάσισε να αντιμετωπίσει τη διαμορφούμενη κατάσταση με τα μηδαμινά μέσα που ο ίδιος διέθετε. Η μάχη ήταν άνιση αλλά ο ήρωας Ταγματάρχης και οι άνδρες του αμύνονταν με πείσμα και ανδρεία του πάτριου εδάφους.

Γύρω στις 10:00 π. μ. η γραμμή άμυνας στη περιοχή είχε διασπαστεί και τα Τουρκικά άρματα είχαν μπει στο δρόμο Λευκωσίας – Αμμοχώστου. Το δράμα άρχισε να ολοκληρώνεται. Σε μια ύστατη προσπάθεια απόκρουσης των προελαύνοντων Τουρκικών Αρμάτων με τη δημιουργία νέας αμυντικής γραμμής και αφού εξασφάλισε τη ομαλή αναδίπλωση των ανδρών του για αποφυγή της αποκοπής τους στη ήδη καταλυμένη περιοχή, ο Ταγματάρχης Μάρκου κινήθηκε βόρεια προς τη περιοχή Κυθραίας μαζί με δύο από τους άνδρες του. Λίγο αργότερα διέταξε τους δύο άνδρες του να φύγουν και ο ίδιος κινήθηκε προς τη περιοχή Κεφαλόβρυσου Κυθραίας. Η τελευταία επαφή με το Ταγματάρχη Τάσο Μάρκου έγινε μέσω ασυρμάτου από το Διοικητή του Τακτικού Συγκροτήματος Κυθραίας το απόγευμα της 15ης Αυγούστου 1974. Έκτοτε παραμένει αγνοούμενος.

Ο Ταγματάρχης Τάσος Μάρκου, πιστός στον όρκο του Έλληνα αξιωματικού παρέμεινε αμετακίνητος επί των επάλξεων της άμυνας της Πατρίδας του, πολέμησε με απαράμιλλο ηρωισμό, θάρρος και αυταπάρνηση και αποτελεί σήμερα την ηρωικότερη μορφή μεταξύ των Ελλήνων Κυπρίων Αξιωματικών. Ιδιαίτερη Δόξα και Τιμή ανήκει στον ηρωικό και αθάνατο – είτε ζει αγνοούμενος είτε έπεσε στο πεδίο της Τιμής – Ταγματάρχη Τάσο Μάρκου. Τέτοιους άνδρες και τέτοιους αξιωματικούς γέννησε η μικρή μας Κύπρος.

Η πατρίδα εκτιμώντας το μέγεθος του ηρωισμού του και αποδίδοντας σε αυτόν τη αρμόζουσα τιμή προήγαγε τον Τάσο Μάρκου στο βαθμό του Υποστράτηγου την 26η Οκτωβρίου 2002. Απόδωσε δε προς τιμή του Ήρωα Αξιωματικού , σε ένα από τα μεγαλύτερα στρατόπεδα της Εθνικής Φρουράς το όνομα του, ονομάζοντας το ¨ Στρατόπεδο Υποστράτηγου Τάσου Μάρκου ¨.

Αν ο Αλεξανδρινός Καβάφης εμπνεόταν σήμερα τον πιο κάτω στίχο, σίγουρα πηγή έμπνευσης του θα ήταν η ηρωική μορφή του Τάσου Μάρκου:

« Τιμή σ’ εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες,
δίκαιοι κ’ ίσιοι, σ ‘ όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ’ ευσπλαχνία,
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ’ εις μικρόν γενναίοι,
πάλι συντρέχοντες, όσο μπορούνε,
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους,
Και περισσότερη τιμή τους πρέπει,
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
Κ’ οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε …»